

ger, der i høi Grad vilde medvirke den mulig eensidige Fremstilling fra andre Sider. Jeg troer saaledes, at Kirkeraadet vilde være et Fremskridt i Sammenligning med den nuværende Tilstand.

Der er tillige en anden Betragtning, der ved denne Leilighed frembyder sig. Den nuværende ærede Cultusminister har stor Tilbøielighed til at ordne Kirkens Forfatning ad administrativt Veie, uagtet Grundloven byder, at Folketirkens Forfatning ordnes ved Lov. Han har gjort flere betydningsfulde Skridt ad administrativt Veie til forud at faae en vis Forfatning istand; han har jo navnlig, idet han har anseet det for et Gode, udvidet Afdelingen til Landemoderne for Præsterne, uden dog at giye dem Stemmeret. Jeg kan nu ikke ansee dette for et Gode; thi naar en saadan Forandring gjøres ved en gammel forældet og ifølge sin Udvikling farlig Indretning, saa kommer man derved let til at troe, at der er skeet en saadan Ændring ved denne Indretning, at den ikke er saa slem nu som tidligere, saa at den nok kan blive staaende med en saadan Forandring. Der er imidlertid en anden Omstændighed, som jeg anseer for endnu farligere, nemlig at den ærede Cultusminister af sin egen Magtsfuldkommenhed har søgt at danne Menighedsraad paa en efter min Mening ganske forunderlig Maade, og som efter min Tro aldrig vil faae nogen Betydning i Livet; men dette viser jo, at den ærede Minister er betænkt paa Trin for Trin at udvikle Kirkeforfatningen igjennem administrative Foranstaltninger istedetfor ved Lov, og det forekommer mig, at der heri ligger en stærk Grund til om muligt at faae Kirkeraadet istand; thi da vilde han ikke let kunne gaae frem paa den Bane, Stykke for Stykke, at udvikle Folketirkens Forfatning efter sin egen Magtsfuldkommenhed. Imidlertid forekommer det mig, at et Kirkeraad, der skulde vinde Indgang, burde være ganske anderledes indrettet end det, der er foreslaaet. — Da jeg efter Indbydelse fra flere andre Mænd deeltog i at prøve, hvorvidt det var muligt at bringe et Lovudkast istand, som de forskjellige Anskuelse til Nød kunde enes om, da gik jeg saavidt i Indrømmelser lige-

overfor dem, der holdt paa et ganske andet Kirkeraad, som det efter min Overbeviisning var muligt, for at gjøre Mit til at faae et Kirkeraad istand; efterdi det var min Overbeviisning, som det endnu er, at et nogenlunde ordentligt sammensat Kirkeraad vilde være langt bedre end den nuværende Tilstand, hvor dels Biskopper og Landemoder fra den ene Side og Cultusministeren ved administrative Forholdsregler fra den anden Side tranger frem paa en Veie, som man ikke maa ønske at komme ind paa. Efterat dette Forslag virkelig var kommet istand, efterat det var lykkes Mænd af forskjellige Anskuelse at enes om et Forslag, er der imidlertid skeet Meget, som gjør, at jeg nu ikke længere vilde gaae ind paa et saadant Forslag. Jeg troede oprigtigt talt, at Geistligheden vilde være den Første til at slutte sig til dette Forslag, men det har viist sig, at det slog feil; Pluraliteten af vor Geistlighed har endnu ikke troet, at det var klogt at tage derimod, den har villet noget ganske Andet, noget langt Mere. Den ærede Minister er ogsaa, paavirket af denne Stemning, kommen til at troe, at der for Diebliffet ikke kan gjøres Noget ved Sagen, men hvad jeg lægger størst Vægt paa, det er, at de Mænd, der tidligere enedes om Forslaget, hvoriblandt jeg var den ene, have, forsaavidt de som Medlemmer af Rigsdagen hidtil have yttret sig om Sagen, Allesammen forladt det, og det er da naturligt, at jeg, som dengang gjorde saa store Indrømmelser, for at man kunde komme til Enighed om et Forslag, ikke længer kan ansee mig bunden derved. To af disse Mænd, der have deeltaget i Overeenskomsten, og som for Diebliffet ere Medlemmer af Landstinget, have aldeles forladt den. Her i Salen er der to Medlemmer foruden mig, der have deeltaget i Overeenskomsten; af disse har den ene endnu ikke yttret sig, altsaa kan jeg ikke sige Noget om, hvad hans Mening er, men den Anden er den ærede Forslagsstiller, og han har saa grundig forladt Overeenskomsten, at han har troet at kunne byde et Forslag som det, der her foresligger. Efterat altsaa dette Forsøg er aldeles bristet, saa siger jeg, at vor Udvikling i kirkelig Henseende kan komme til at lide meget derunder. Vor Udvikling gjennem Lovgivnings-